

2017-12-18

Sveriges Kommuner och Landsting
Arbetsgivarförbundet PACTA
118 82 Stockholm

Härmed överlämnas Lärarförbundets och Lärarnas Riksförbunds Samverkansråds yrkande för HÖK 2018 inklusive yrkanden om ändringar i Allmänna bestämmelser (AB)

Lärarförbundets och Lärarnas Riksförbunds Samverkansråds yrkande 2018

Ett skolavtal som möter samhällets och elevers behov

Sveriges framtid byggs i skolan. Det är i mötet mellan elev och lärare i en likvärdig skola med hög kvalitet som grunden läggs för ett demokratiskt samhälle. Det leder till välfärd och hög konkurrenskraft i en allt mer internationaliserad och konkurrensutsatt tid. För att skolan ska kunna vara denna viktiga arbetsplats och därtill utvecklas, krävs att parterna ger verksamheten ett avtal som är specifikt anpassat för skolan.

Elevers resultat i skolan måste förbättras och skolans demokratiuppdrag och värdegrund förverkligas. En resursstark förskola och skola, med behöriga och legitimerade förskollärare, lärare samt skolledare och studie- och yrkesvägledare ökar kvaliteten i allas skolgång och är en grundförutsättning för att skolan ska kunna verka kompensatoriskt. Ska detta lyckas är tillgången på behöriga, legitimerade lärare helt avgörande, vilket inte minst gäller i socioekonomiskt utsatta skolor.

Det råder dock en påtaglig lärarbrist eftersom läraryrket inte är tillräckligt attraktivt. Lönelägen, omotiverade löneskillnader och negativ livslöneutveckling är tillsammans med orimlig arbetsbelastning, markant höga sjuktal och bristfällig arbetsmiljö, orsaker till detta. Denna utveckling måste nu brytas. Huvudmännens ansvar för sin kompetensförsörjning för skolan utgör därmed en av samhällets mest avgörande frågor. Alla huvudmän har här ett avgörande ansvar.

Skolkommisionens slutsatser och förslag utgör en tydlig grund och färdriktning för vad vi parter centralt och lokalt nu måste ta ansvar för att implementera.

Vi parter behöver också följa och bidra till den pågående utvecklingen av ett professionsprogram.

Erfarenheterna visar tydligt avtalens roll för att stödja förskolans och skolans specifika verksamhet och den yrkesroll förskollärare, lärare och skolledare i olika skolformer har. Samhällets krav, liksom barns, elevers och lärares behov, förutsätter att vi parter nu tecknar ett avtal med skolspecifika åtgärder som stärker professionens förutsättningar och yrkets attraktivitet.

Läraryrket och Lärarnas Riksförbunds Samverkansråd yrkar därför

Löneuppvärdering för ökad attraktivitet, utveckling och bättre resultat

Alltför många väljer bort läraryrket eftersom livslöneutvecklingen är negativ, vilket inte är fallet med många andra akademiska yrken. De senaste årens löneuppvärdering måste därför fortsätta och förstärkas. Omotiverade löneskillnader skapar obalans i tillgången på legitimerade lärare, vilket slår mot likvärdigheten i skolan.

För många erfarna lärare är byte av arbete eller arbetsplats den enda möjligheten att åstadkomma en reell löneutveckling, vilket riskerar att ske på bekostnad av kontinuitet och trygghet för eleverna. Den höga personalomsättningen ökar pressen på dem som är kvar samtidigt som de inte har en löneutveckling som betalar dem för deras insats. Erfarna och yrkesskickliga lärare utgör en garanti för bättre skolresultat och måste därför ha en löneutveckling som speglar deras insats, ansvar och betydelse för elevernas resultat. Det är viktigt att åtgärder vidtas som bidrar till en lönestruktur som motiverar erfarna lärare att stanna kvar i yrket.

De nödvändiga statliga satsningar som gjorts, konstruerade för att harmoniera med partsmodellen, har vid implementeringen medfört omotiverade löneskillnader, vilket nu kräver kompletterande åtgärder.

Avtalet måste därför säkra

- en fortsatt uppvärdering av lärares och skolledares löner, där alla huvudmän aktivt bidrar till uppvärderingen för att åstadkomma konkurrenskraftiga löner.
- konkreta åtgärder hos huvudmän för hantering av uppkomna negativa konsekvenser vid implementeringen av de statliga lönesatsningarna, så att omotiverade löneskillnader åtgärdas.
- att varje huvudman ger erfarna lärare en sådan löneutveckling att kontinuiteten i undervisningen säkras för eleverna

Arbetsvillkor för ökad attraktivitet, utveckling och bättre resultat

Lärarnas Samverkansråd som part och våra medlemmar är beredda att ta vårt ansvar för skolans samhällsuppdrag. Det är ett oacceptabelt resursslöseri av huvudmännen att lärare idag saknar förutsättningar för ett professionellt arbete utan istället har en arbetssituation som leder till alltför höga sjuktal. Avsiktsförklaringen om friskare arbetsplatser måste leda till konkreta åtgärder.

Hög arbetsbelastning, ett ökat antal anmälningar om hot och våld, större barn- och elevgrupper, ökad administrativ börda och otillräcklig tid till för- och efterarbete utgör några exempel på nuvarande problem. Till detta kommer ökade resultatkrav i relation till den myndighetsutövande rollen vid betygssättning, ett ökat antal elever, de nyanländas särskilda behov liksom skolledares bristande och varierande förutsättningar att leda verksamheten. Allt detta innebär sammantaget en ohållbar situation som uppenbarligen inte ger lärare och skolledare de förutsättningar uppdragen kräver.

För att lärare ska kunna fullgöra sitt professionella uppdrag och möta samhällets behov krävs goda villkor och arbetsförutsättningar, vilket förutsätter skolspecifika och arbetsplatsnära åtgärder.

Lärarbristen kan inte med bibehållen kvalitet lösas genom ökat undervisningsuttag eller större barn- och elevgrupper. Sådana kortsiktiga lösningar förvärrar bara nuvarande problem. Kvaliteten och arbetsmiljön måste tvärtom värnas. Huvudmän som inte klarar sin kompetensförsörjning måste istället aktivt utveckla tydliga strategier för en långsiktig lösning av sina rekryteringsproblem. För att problemen ska kunna lösas behöver parterna kräva att även regeringen tar sin del av ansvaret för lärarbristen.

Avtalet måste därför säkra

- ett konkret, systematiskt och tidsatt arbete med skol-OSA på respektive enskild förskola och skola, med analys och åtgärder, som sedan följs upp på huvudmannanivå
- praktiska metoder för att på varje förskola och skola åskådliggöra lärares arbetsinnehåll och arbetsbelastning för att skapa balans mellan olika arbetsuppgifter inom arbetstiden. Fokus ska vara på lärares huvudsakliga uppdrag, där tillräcklig tid till för- och efterarbete, långsiktig planering, uppföljning och utveckling, enskilt och i kollegiet, säkras.
- att uttaget av undervisning per lärare inte får öka så att det drabbar undervisningskvaliteten eller leder till ökad ohälsa
- metoder och lösningar för hantering av lärarbristen, där behöriga och legitimerade lärares kompetens används och lönevärderas på ett mer ändamålsenligt sätt än idag
- att legitimations- och behörighetsreformen samt den lagstadgade introduktionsperioden vårdas och utvecklas, med undervisningskvalitet i fokus.
- att ett nationellt fastställt professionsprogram för alla lärare och skolledare etableras och implementeras. Programmet ska hantera medverkan och ansvar för lärarutbildningen, introduktion och mentorsprogram som stärker och stödjer såväl utbildningen av lärarstudenter som starten på lärares yrkesliv samt säkra kompetensutveckling och karriärvägar.

Övrigt

Avtalsperiodens längd måste anpassas till avtalets innehåll.

Samverkansrådet förbehåller sig rätten att precisera, justera och komplettera överlämnade yrkanden enligt ovan.

För Lärarförbundets och Lärarnas Riksförbunds Samverkansråd enligt uppdrag.

Sixten Frixon

Lärarförbundet

Lars Hallenberg

Lärarnas Riksförbund